

Na podbój lodów

Potężne masy lodowe skuwają morza Północy. Nawet latem żegluga jest tu bardzo utrudniona. Konieczność zawiązania do portów co 2-3 tygodnie, celem uzupełnienia zapasów paliwa — stanowi dodatkową trudność. Odważni żeglarze Północy od dawna marzyli o statku, dla którego nie straszne byłoby wszystkie te przeszkody. Ucieleśnieniem spełnieniem tych marzeń jest turboelektryczny atomowy łamacz lodów „Lenin”, który wkrótce już wyruszy w swój pierwszy rejs.

Budowa tego typu jednostki morskiej została przewidziana w dyrektywach XX Zjazdu KPZR, zaś montaż rozpoczęto 25 sierpnia 1956. Dziś, u wybrzeży leningradzkich, lodolamacz stoi gotowy do drogi.

Zaprojektowana moc statku — 44 tys. koni mechanicznych — znacznie przekracza moc najlepszych współczesnych jednostek tego typu, m. in. zna-

nego amerykańskiego lodolamacza „Glacier”. „Lenin” może pokonywać praktycznie dowolne odległości, zaś jednorazowy ładunek paliwa wystarczy mu na kilkakrotną podróż dookoła świata.

Torując drogę karawanom statków i krusząc lody grubości 3 m. „Lenin” posuwa się może z szybkością ok. 2 km/godz. Na szlakach wojnych od lodów szybkość wynosi 18 węzłów, czyli 30 km/godz.

Sercem statku są trzy reaktory atomowe, umieszczone w centralnej części, całkowicie izolowane od pozostałych pomieszczeń. Ciepło reaktora przekazane zostaje wodzie, krążącej pod wysokim ciśnieniem w zamkniętym i izolowanym układzie przewodów. Jest to woda dokładnie oczyszczona przez dwukrotną destylację. Osiągając temperaturę kilkuset stopni, przekazuje ona swe ciepło wodzie, płynącej innymi przewodami do generatorów pary. One to wytwarzają parę, która porusza turbiny, te zaś z kolei wprawiają w ruch generatory prądu, wytwarzające energię elektryczną.

Reaktory są tak zmontowane, że znoszą bez szwanku wszelkie ruchy, wibracje i wstrząsy, na jakie narażony będzie statek, przedzierający się przez zwały lodu. We wszystkich tych wypadkach nawet przebiecie korpusu stalowego lodolamacza nie zdoła uszkodzić reaktorów, co zapewni załogę całkowite bezpieczeństwo.

Przebiecie pancerna niestraszne jest również dla samego statku. Składa się on z całego systemu izolowanych segmentów i nawet silnie uszkodzony nie pójdzie na dno, nie zostając pozbawiony zdolności pływania. Stworzenie takiego systemu umożliwiło projektantom wykorzystanie teorii znanego uczonego radzieckiego Krylowa o „niepograżalności” jednostek pływających.

Trudno przecenić znaczenie budowy lodolamacza atomowego zarówno dla celów praktycznych — gospodarki nar-

(Dalszy ciąg na str. 4)

ZAMEK

pomnik polskiej kultury

Niedawno obchodzono w Anglii setną rocznicę urodzin Arтура Conan Doyle'a lekarza i pisarza zarazem, „ojca” niemieckiego słynnego Sherlocka Holmesa.

A. Conan Doyle urodził się w 1859 r. Studiował medycynę na uniwersytecie w Edynburgu, a po ukończeniu studiów rozpoczął pracę w małej miejscowości, niedaleko Portsmouth. Niestety, z praktyką lekarską jest gorzej, niż źle. Chorzy omijają gabinet młodego lekarza. Wreszcie pewnego pięknego dnia przychodzi list od poborcy podatkowego, w którym pisze on, iż w zgłoszeniu podatkowym z roku ubiegłego dr Conan Doyle nie wykazuje żadnych dochodów. Conan Doyle, z całym spokojem, dopisuje na marginesie listu „zgadza się” i zwraca list listonoszowi...

Tęż dnia rzuca praktykę lekarską i poświęca się piśarstwu.

O dalszej karierze pisarskiej „ojca” Sherlocka Holmesa dowiesz się z artykułu na str. 5

IPANORAMA

DODATEK NIEDZIELNY „DZIENNIKA ŁÓDZKIEGO”

Łódź, 21. VI. 59 r. Nr 24 (288)

Sprawa odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie (zdjęcie nr 1) wzbudziła ożywioną polemikę. Choć odbudowa Zamku została już zdecydowana, to jednak ma ona nadal przeciwników. Głównym ich argumentem są trudności mieszkaniowe w Warszawie. Zasadniczo biorąc nie sprzeciwiają się odbudowie Zamku, ale chcą to przedsięwzięcie odłożyć do czasu zaspokojenia pilniejszych potrzeb mieszkaniowych.

Przeciwnicy odbudowy zapytują też czy odbudowa będzie w ogóle możliwa? Czy jest sens odbudowywać nieistniejący niemal — jak twierdzą Zamek? Czy architekt i plastycy naszego stulecia będą w stanie zrekonstruować dzieła największych artystów ubiegłych stuleci?

Odpowiedź na to pytanie — mówi prof. Bogusławski, wybitny architekt, profesor Politechniki Warszawskiej i kierownik pracowni „Zamek” — dał już konkurs ogłoszony w 1956 r. Przyjęta została wówczas moja koncepcja ścisłej rekonstrukcji budowli oraz dostosowania jej do nowych funkcji. Po kilku latach, po wielu tysiącach godzin żmudnej, benedyktyńskiej wprost pracy naszego zespołu ukończyliśmy

przeszło 1000 rysunków planu odbudowy Zamku oraz rysunki rekonstrukcyjne głównych sal, m. in. Rycerskiej, Tronowej, Konferencyjnej, Sypialni Królewskiej, Balowej, Audiencyjnej i Kaplicy Zamkowej.

W toku prac okazało się, że odbudowany Zamek będzie bardziej autentyczny niż wiele innych zrekonstruowanych już zabytków warszawskich. W jaki sposób? Otóż z pożogi wojennej uratowano właściwie wszystko, co było potrzebne do jego rekonstrukcji. Z gruzów wydobyto po wojnie 80 proc. fragmentów rzeźbiarskich i 40 proc. kamiennych fragmentów architektonicznych. Tuż przed zburzeniem Zamku grupie pracowników Muzeum Narodowego udało się wynieść pra-

chę oraz Biblioteka Królew-

ską. **P**rzeńmiemy się na Zamek w drugiej połowie XVIII w. — czyli w okresie największego rozkwitu i wspaniałości. Król Stanisław August Poniatowski, nie szczędząc pieniędzy, rozbudował i ulepszył swą siedzibę. Pierwszym architektem jest Merlino. Przejrzmy się amfiladą pięknych sal, aby zobaczyć jak wyglądały zanim dotęgła je reka barbarzyńcy. Sala Balowa (zdjęcie 3) to największa komnata królewska. Utrzymana w białym i złotym tonie zdobna jest w posagi Minerwy i Apollina (zdjęcie 2). Sypialnia Królewska należy do najpiękniejszych wnętrz zamkowych. Wyłożona jest boazerią z ciemnego drewna z nakładanymi złoconymi galeryami i wienieciami wawrzynu.

W Sali Rycerskiej oglądamy m. in. sześć obrazów historycznych Bacciarelli'ego i rzeźby Chronosa-Monajdęgo i Slawy-Le Bruna oraz 22 popiersia wybitnych Polaków — dzieła tych samych artystów. (Zarówno płótna Bacciarelli'ego jak i wszystkie rzeźby ocalały i znajdują się w Muzeum Narodowym w Warszawie).

Gabinet Królewski. Salę Audiencyjną Salę Balową zdobią plafony afresco Bacciarelli'ego. W narożniku południowo-wschodnim podziwiamy cykl obrazów warszawskich Canaletta. Wśród bezczesnych płócien są również dzieła Rubensa. Wó rzyste posadzki pokrywały dywany pochodzące z licytacji dobytku Cromwella, a ściany zawieszono są misternie tkanymi arrasami przedstawiającymi biblijny potop.

Zarządzenie odbudowy Zamku Królewskiego stało się szczególnie aktualne w związku ze zbliżającymi się uroczystościami 1000-lecia Państwa Polskiego...

Oczywiście — odpowiada prof. Bogusławski. Jak wiadomo, Zamek został przeznaczony na Narodowe Muzeum Tysiąclecia Kultury Polskiej i ma stanowić wg uchwały Stołecznej Rady Narodowej i Stołecznej Komisji Frontu Jedności Narodu „jedną z najpiękniejszych, trwałych pamiątek okresu, w którym państwo nasze wechodzić będzie w jedenaście stulecie swego istnienia”.

W zrekonstruowanych salach, którym przywrócona zostanie dawna świetność, znajdują się pamiątki i dokumenty działalności wszystkich wybit-

(Dalszy ciąg na str. 5)

wie wszystkie drzwi z komnat królewskich. Po wyzwoleniu powróciły do Warszawy cenne rzeźby i boazerie. Z pięknych sal stanisławowskich ocalały wszystkie typy kominków, wszystkie obrazy i rzeźby stojące. Uratowano nawet tron królewski. W opracowaniu planów rekonstrukcyjnych pomocne były też autentyczne plany architektoniczne Zamku z XVIII w. oraz 3 tys. zdjęć fotograficznych. Ponadto ocalały gotyckie piwnice, Pałac pod Bla-

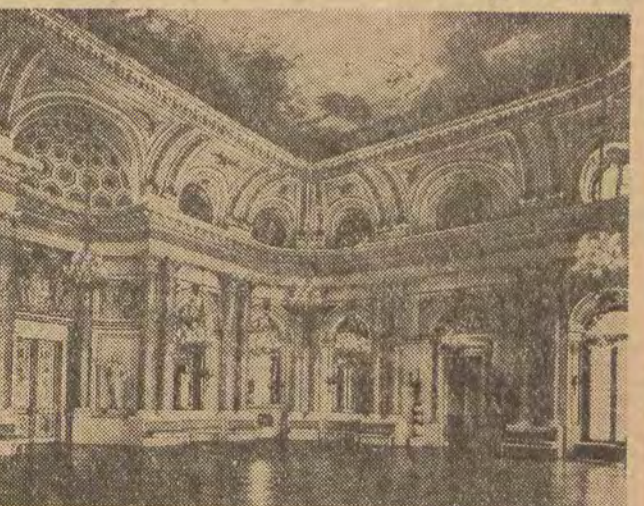

Foto — Archiwum CAF

CZY WODA MORSKA LECZY?

Złoto i kobalt w... Bałtyku

Jak miło położyć się na złotym piasku nadmorskiej pla-

ży i wpatrywać się w zielonobłękitny bezkres wody ozdobiony puszysto-białymi grzebieniami piany. Szum morza kołoi nerwy, a kąpiel w morzu wzmacnia i krzepi. Jeśli jednak podczas kąpeli ten i ów napije się niechcącej wody morskiej, otrząsa się i pluje. Br... siona i niesmaczna.

Tymczasem balneolodzy przy picu wodzie morskiej bardzo ciekawe właściwości. Jest to — mówią o niej — woda mineralna typu solankowego. Zawiera dużo jodu, bromu, a poza tym niemal wszystkie znane pierwiastki jak złoto, kobalt, naturalnie w dawkach śladowych czyli bardzo małych.

W Niemczech woda morska już w okresie międzywojennym używana była do kuracji pitnych. Stwierdzono bowiem, że szczególnie woda Bałtyku świetnie nadaje się do tego celu. Ujęcie i rozlewnia wody morskiej znajdowała się m. in. w Ustroniu Morskim. W czasie wojny urządzenia te zostały zniszczone. Obecnie jednak myśli się o zainstalowaniu ich w uzdrowisku Kołobrzeg. Dążenia te są poparte wynikami naukowych badań Instytutu Balneoklimatycznego w Poznaniu.

Jak twierdzą balneolodzy, picie wody morskiej doskonale robi przy leczeniu chorób przewodu pokarmowego. Dobre wyniki kuracji pitnej wo-

dy morskiej obserwuje się również przy chorobach skórnych.

Rzecz jasna, że woda morska przeznaczona do picia musi być pobierana w specjalnych warunkach, a przede wszystkim w dużej odległości od brzegu i portu, aby była idealnie czysta. Poza tym, aby poprawić jej smak, dobrze jest ją saturować, czyli nasycić bezwodnikiem kwasu węglowego. Taka woda nadaje się nie tylko do picia bezopóźnego, ale również do butelkowania. Lekarze twierdzą, że nadawałaby się doskonale m. in. jako napój w okresie upałów dla robotników w stoczniach czy w innych zakładach pracy. Wiadomo bowiem, że z potem organizm ludzki traci wiele cennych składników mineralnych, które woda morska wprowadzona do organizmu świetnie by rekonpensowała. Statki morskie mogłyby również zabierać taką wodę w charakterze wody stołowej.

Wydaje się, że ambitne plany uzdrowiska Kołobrzeg związane z organizacją u siebie najpierw pijalni a potem rozlewni wody morskiej, zasługują na poparcie ze strony właściwych czynników. Stworzenie nad morzem bazy wód mineralnych byłoby ze wszech miar pożądane.

WACŁAWA KASPRZAK

BELINDA LEE w filmie „Prawda o Rosemarie”, przedstawiającym dzieje zamordowanej w tajemniczych okolicznościach we Frankfurcie nad Menem (NRF) Rosemarie Nitribitt. FOT — CAF

Foto — Archiwum CAF

